

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Leiden

Leiden, 25 augustus 2023

Betreft: voordracht Polderpark Cronesteyn als gemeentelijk monument

Geacht College,

De afgelopen jaren bereikten de Historische Vereniging Oud Leiden (HVOL) verschillende signalen en verzoeken tot steun bij het verkrijgen van een beschermde status voor Polderpark Cronesteyn. De Commissie Niet-beschermd Erfgoed van de HVOL heeft in verband daarmee een uitgebreid onderzoek (hoofdauteur Sophie Visser) gedaan naar de geschiedenis en de kenmerken van het gebied en de vraag wat daarvan op een of andere wijze bescherming vergt uit een oogpunt van cultureel erfgoed. Graag bieden we u dit onderzoek aan als basis voor het toekennen van een status van gemeentelijk erfgoed van het Polderpark.

Het onderzoek werd om meer redenen uitgebreid. Zo is het Polderpark weliswaar een Leids stadspark, maar – in tegenstelling tot stadsparken in het algemeen - was behoud van het aanwezige middeleeuwse landschap een essentieel uitgangspunt bij het parkontwerp. Dit leidde tot vragen als: is het inderdaad primair een stadspark of eerder een landschapspark? Die vraag is belangrijk, omdat onderzoek en waardering van een *stadspark* een specialistisch *tuinhistorisch* onderzoek vraagt, maar in een *landschapspark* het vooral om een *cultuurhistorisch landschappelijk* onderzoek gaat. Aangezien beide aspecten, zo bleek ons, even belangrijk zijn in het aldus gelaagd opgebouwde Polderpark, worden in het onderzoek beide benaderingen gevolgd. Verder komen er de nodige andere cultuurhistorische objecten voor, zoals het kasteelterrein van Cronesteyn en de twee cultuurhistorisch ‘karakteristieke’ boerderijen. Vlak naast het park zijn bovendien in 2020 de resten van de uit 1574 bekende Lammen Schans gevonden, terwijl de Geuzen destijds via de tussenliggende Vrouwenvaart naar Leiden voeren. Verder lijken ook diverse parkobjecten uit de ‘Post 65-periode’ – de periode van ca. 1965-1990, waarin het park is ontstaan – voldoende waardevol te zijn voor een status als gemeentelijk erfgoed.

Vanuit zowel tuinhistorisch onderzoek als cultuurhistorisch (landschaps-)onderzoek is in het document bekeken welke waardering het Polderpark en zijn onderdelen toegekend kan worden, gelet op de huidige situatie ten aanzien van onderzoek, waardering én bescherming. Bij tuinhistorisch onderzoek omvat dat bijvoorbeeld ook de natuurwaarde en de recreatiewaarde, zodat ook aan deze aspecten aandacht is besteed. Ook deze waarden zijn hoog, hoewel van de recreatieve waarden geen harde cijfers bekend zijn. Verder worden aspecten van het Polderpark vergeleken met vergelijkbare objecten, in dit geval een vergelijking met drie andere Leidse stadsparken uit dezelfde periode.

Een ander onderwerp betreffen de aantastingen en bedreigingen waarmee het Polderpark al vanaf de realisatie wordt geconfronteerd. Daartoe is bekeken welke bedreigingen er zoal zijn geweest en welke hiervan feitelijk tot aantasting van het park zoals oorspronkelijk beoogd hebben geleid. Tevens zijn vigerende beleidsdocumenten en waardenkaarten geanalyseerd op zowel hun bedreigingen als hun kansen voor het Polderpark.

Het document beoogt verder een inhoudelijke basis te bieden voor de redengevende beschrijving(en) die nodig is/zijn voor de aanwijzing tot gemeentelijk erfgoed. Ook noemt het onderzoeksmogelijkheden voor nadere inzichten, zoals bepleit door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en in het kader van de Omgevingswet.

Onze conclusie is dat het Polderpark Cronesteyn het verdient om te worden aangewezen als gemeentelijk monument. Derhalve stellen wij u voor stappen te zetten om tot een dergelijke aanwijzing te komen. Naast een aanwijzing als monument van het Polderpark als geheel is naar onze mening ook de aanwijzing van diverse objecten en onderdelen van het Polderpark geboden, zoals eerder bij gemeentelijk monument De Leidse Hout is gedaan.

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de Historische Vereniging Oud-Leiden,

Gerda van den Berg,
Voorzitter

Jan-Jaap de Haan,
Vice-voorzitter